

Nr 158.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1919 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlätna propositionen med förslag till tilläggsstat till riksstaten för år 1919 har Kungl. Maj:t under punkt 75 av åttonde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående krigstidstillägg till lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter, för ändamålet beräkna på tilläggsstat för år 1919 ett belopp av 9,275,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 11 mars 1919 avläten, till statsutskottet hänvisad proposition, nr 372, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att

anvisa på tilläggsstat för år 1919 ett förslagsanslag av 9,250,000 kronor för beredande beträffande statsunderstödda folkhögskolor under läsåret 1918—1919 samt beträffande övriga i det följande angivna läroanstalter under år 1919 av dyrtidstillägg åt där anställda lärare, att — vad angår statsunderstödda folkhögskolor, efter Kungl. Maj:ts beprövande i varje särskilt fall — utgå enligt följande grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder må befinnas erforderliga:

A. Egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor.

- 1) Dyrtidstillägget utgår
 - a) med ett årligt belopp av 600 kronor till den, som vid ingången av år 1919 är anställd i egenskap av ordinarie lärare vid egentlig folk-

skola, under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder; dock att dyrtidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever;

b) med ett årligt belopp av 400 kronor dels till varje ordinarie lärare vid egentlig folkskola, som icke äger erhålla dyrtidstillägg med det i punkt a) omförmälda belopp, dels ock till extra ordinarie och vikarierande folkskollärare, under förutsättning, vad vikarierande lärare beträffar, att de bestämmelser i fråga om behörighet och minimiavlöning, vilka såsom villkor för statsbidrag äro stadgade beträffande vikarie för på grund av sjukdom tjänstledig ordinarie eller extra ordinarie lärare vid egentlig folkskola, äro uppfyllda;

c) med ett årligt belopp av 400 kronor till den, som vid ingången av år 1919 är anställd i egenskap av biträdande lärare vid folkskola, lärare vid mindre folkskola eller lärare vid småskola, under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder; dock att dyrtidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever, ej heller den, vilken vikarierar för tjänstledig lärare;

d) med ett årligt belopp av 250 kronor till varje biträdande lärare vid folkskola, lärare vid mindre folkskola och lärare vid småskola, som icke äger erhålla dyrtidstillägg med det i punkt c) omförmälda belopp, under förutsättning, vad vikarierande lärare beträffar, att de bestämmelser i fråga om behörighet och minimiavlöning, vilka såsom villkor för statsbidrag äro stadgade beträffande vikarie för på grund av sjukdom tjänstledig biträdande lärare vid folkskola, lärare vid mindre folkskola eller lärare vid småskola, äro uppfyllda.

2) Dyrtidstillägget utgår till befattningshavaren i samma ordning som lönen.

B. Högre folkskolor.

1) Dyrtidstillägget utgår

a) med ett årligt belopp av 600 kronor till den, som vid ingången av år 1919 är i vederbörlig ordning anställd i egenskap av ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folkskola, under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder; dock att dyrtidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever;

b) med ett årligt belopp av 400 kronor dels till varje i vederbörlig ordning anställd ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folkskola, som

icke äger erhålla dyrtidstillägg med det i punkt a) omförmälda belopp, dels ock till extra ordinarie och vikarierande lärare vid högre folkskola, under förutsättning att sådan befattningshavare har en tjänstgörings-skyldighet av minst 24 timmar i veckan och åtnjuter den minimiavlönning, som är bestämd för utbekommande av statsbidrag till avlönande av vikarie för lärare vid högre folkskola under tjänstledighet på grund av sjukdom.

2) Dyrtidstillägget utgår till befattningshavaren i samma ordning som lönen.

C. Kommunala mellanskolor.

1) Dyrtidstillägget utgår

a) med ett årligt belopp av 600 kronor till den, som vid ingången av år 1919 är i vederbörlig ordning anställd i egenskap av ordinarie lärare vid kommunal mellanskola, under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder; dock att dyrtidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever;

b) med ett årligt belopp av 400 kronor dels till varje i vederbörlig ordning anställd ordinarie lärare vid kommunal mellanskola, som icke äger erhålla dyrtidstillägg med det i punkt a) omförmälda belopp, dels ock till extra ordinarie och vikarierande ämneslärare vid kommunal mellanskola, under förutsättning att sådan befattningshavare har en tjänstgörings-skyldighet av minst 24 timmar i veckan.

2) Dyrtidstillägget utgår till befattningshavaren i samma ordning som lönen.

D. Vissa småskoleseminarier.

Dyrtidstillägget utgår åt lärare vid de av landsting och av städer, som icke deltaga i landsting, underhållna småskoleseminarierna enligt samma grunder, som kunna bliva stadgade i fråga om dyrtidstillägg åt lärare vid egentliga folkskolor och småskolor, därvid lärare vid småskoleseminarium, som äger behörighet till folkskolläraryrke, skall likställas med folkskollärare och lärare med behörighet till småskolläraryrke skall likställas med lärare vid småskola.

E. Privatläroverk.

1) Delaktighet i dyrtidstillägget tillkommer den, som under år 1919 eller någon del av nämnda år är anställd i egenskap av föreståndare, ämneslärare med full tjänstgöring, timlärare eller övningslärare vid sådan

enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola eller enskilt lärarinneseminarium, som åtnjuter understöd från det i riksstaten uppförda gemensamma reservationsanslaget till privatläroverk.

2) Dyrtidstillägget utgår med följande belopp utöver föreskriven minimiavlöning eller, där föreskrift om minimiavlöning saknas, utöver den avlöning, som för motsvarande tjänstgöring i medeltal utgått under åren 1913—1915:

a) till föreståndare, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 500 kronor för år;

b) till ämneslärare med full tjänstgöring, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 500 kronor för år;

c) till manlig timplärare vid enskild mellanskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 15 kronor för veckotimme, dock beträffande lärare vid högre goss- eller samskola endast för det antal veckotimmar, som för vederbörande läroanstalt tagits i beräkning vid bestämmande av det särskilda understödet för anlitande i större omfattning av manliga lärarkrafter;

d) till manlig timplärare vid högre flickskola med 10 kronor för veckotimme;

e) till kvinnlig timplärare vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 10 kronor för veckotimme;

f) till övningslärare, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 10 kronor för veckotimme.

F. Folkhögskolor.

1) Dyrtidstillägget utgår

a) med högst 700 kronor för vinterkurs och högst 300 kronor för sommarkurs till varje ordinarie lärare;

b) med högst 450 kronor för vinterkurs och högst 250 kronor för sommarkurs till varje icke ordinarie, manlig och kvinnlig, ämneslärare, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan;

c) med högst 350 kronor för vinterkurs och högst 250 kronor för sommarkurs till varje annan manlig och kvinnlig lärare, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan och vilken icke äger erhålla dyrtidstillägg enligt de i punkterna a) och b) angivna grunder.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått dels en av herr *O. H. Waldén* m. fl. inom andra kammaren väckt motion (nr 421), däri hemställts,

att riksdagen måtte på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 31,545,000 kronor för beredande under år 1919 av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp åt lärare vid egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor samt vid högre folkskolor och kommunala mellanskolor ävensom vid vissa småskoleseminarier att utgå enligt följande grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare bestämmelser, som för tillämpning av dessa grunder må finnas erforderliga:

A. Lärare vid egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor.

1. Dyrtidstillägg utgår å den del av ifrågavarande lärares avlöning, som motsvarar det till denna avlöning utgående statsbidraget, och efter de beräkningsgrunder som angivas i § 3 av det till propositionen nr 225 till innevarande års riksdag fogade förslaget till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg och dyrtidshjälp åt befattningshavare i statens tjänst, dock att grundtalet i förevarande fall skall utgöra två tredjedelar av det grundtal, som enligt § 2 i nämnda förslag till kungörelse skall av Kungl. Maj:t fastställas.

2. Dyrtidshjälp utgår med belopp, som motsvara två tredjedelar av de för dyrtidshjälp åt befattningshavare i statens tjänst i § 9 av sagda förslag till kungörelse angivna beloppen och under de förutsättningar, som i samma paragraf angivas, varvid det grundtal, som skall vara bestämmande för dyrtidshjälpens belopp, skall vara samma grundtal, som i detta avseende gäller för befattningshavare i statens tjänst.

3. För övrigt skall i fråga om dyrtidstillägg och dyrtidshjälp i tillämpliga delar gälla, vad som i detta hänseende kan vara stadgat för befattningshavare i statens tjänst.

B. Lärare vid högre folkskolor och kommunala mellanskolor.

1. Dyrtidstillägg utgår dels å ett belopp, motsvarande den för läraren författningsenligt bestämda begynnelseavlöningen, minskad med en tiondel av stadgad begynnelseavlöning för kvinnlig innehavare av den befattning, varom i varje fall är fråga, dels ock å ett belopp, motsvarande till lärarens

avlöning direkt utgående statsbidrag, samt efter de grunder i övrigt, som kunna vara fastställda rörande dyrtidstillägg åt folkskollärare.

2. Dyrtidshjälp utgår enligt de grunder, som kunna vara fastställda beträffande dyrtidshjälp åt folkskollärare.

C. Vissa småskoleseminarier.

Dyrtidstillägg och dyrtidshjälp utgå åt lärare vid de av landsting och av städer, som icke deltaga i landsting, underhållna småskoleseminarierna enligt samma grunder, som kunna bli stadgade i fråga om dyrtidstillägg och dyrtidshjälp åt lärare vid egentliga folkskolor och småskolor, därvid lärare vid småskoleseminarium, som äger behörighet till folkskolläraryrke, skall likställas med folkskollärare och lärare med behörighet till småskolläraryrke skall likställas med lärare vid småskola,

dels en av herr *E. Moberger* inom andra kammaren väckt motion (Nr 400), däri hemställts, att riksdagen, med ändring av vad Kungl. Maj:t i proposition nr 372 i den delen föreslagit, måtte besluta, att extra ordinarie eller vikarierande lärare vid högre folkskola och kommunal mellanskola, vilken har full tjänstgöring och fyller av Kungl. Maj:t i övrigt föreslagna villkor, må erhålla dyrtidstillägg för år 1919 med ett belopp av 400 kronor,

dels och två lika lydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *N. Alexanderson* (Nr 190) och den andra inom andra kammaren av herrarna *A. Bökelund* och *J. Pettersson* i Södertälje (Nr 405), däri hemställts, att riksdagen måtte ifråga om den under »E. privatläroverk» i förevarande proposition upptagna lärarpersonal höja de under 2 a) och b) angivna belopp från 500 till 750 kronor, det under c) angivna belopp från 15 till 30 kronor samt de under d)—f) angivna belopp från 10 till 25 kronor, ävensom i följd härav höja det av Kungl. Maj:t äskade förslagsanslaget med 343,750 kronor.

I avseende å de av motionärerna till stöd för de i ovanberörda motioner gjorda yrkandena tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets
yttrande.

Genom beslut av 1918 års lagtima riksdag genomfördes en definitiv löne-reglering för lärarpersonalerna vid folk- och småskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor. Under de närmaste åren dessförinnan hade dessa personalgrupper varit i åtnjutande av tillfällig löneförbättring liksom även för innevarande år sådan förmån tillkommer lärarna vid privatläroverken och folkhögskolorna.

Då under senare delen av år 1918 de brydsamma förhållandena gjorde dyrtidens tryck synnerligen kännbart för alla löntagare och i anledning

företrädesvis härav 1918 års urtima riksdag sammankallades, uppkom fråga om tillgodoseende i ekonomiskt avseende av samtliga ovanberörda lärarkårer vid de statsunderstödda undervisningsanstalterna. I särskilda till sistnämnda års urtima riksdag avlåtna propositioner framlade Kungl. Maj:t förslag om extra krigstidstillägg för senare halvåret 1918 åt de lärare, om vilka nu är tal. Departementschefen har framhållit, hurusom dessa framställningar rönt en välvillig behandling från riksdagens sida, och att de av Kungl. Maj:t föreslagna beloppen blevo i samtliga fall ökade. Riksdagen visade sig sålunda behjarta de svåra ekonomiska villkor, under vilka ifrågavarande lärare bedriva sitt arbete, och enligt riksdagens beslut utgick sålunda — visserligen ej efter samma grunder som för statens befattningshavare — extra krigstidstillägg till kommunalt anställda lärare ävensom till lärare vid vissa privata läroanstalter under senare delen av år 1918.

Departementschefen har vidare erinrat, hurusom de svåra förhållanden, varmed under kristiden löntagare av alla slag haft att kämpa, vore ännu långt ifrån till ända. Efter erinran om den till riksdagen avlåtna propositionen om dyrtidstillägg och dyrtidshjälp till statens befattningshavare, framhåller departementschefen, att billigheten syntes kräva, att staten även beträffande de kommunala och andra tjänstnehavare, varom nu vore fråga, fortsatte på den väg, som en gång beträts, och genom dyrtidstillägg för innevarande år sökte biträda dem i den verkliga bekymmersamma ställning, vari de på grund av dyrtiden befunno sig.

Vid bedömande av frågan, på vad sätt och i vilken utsträckning detta dyrtidstillägg borde utgå, har departementschefen ansett det från början kunna fastslås, att de allmänna grundsatser, som varit gällande och eventuellt komme att bestämmas för utgående av dyrtidstillägg åt statens befattningshavare, icke i förevarande fall kunde tillämpas. En sådan tillämpning skulle nämligen enligt departementschefens mening medföra konsekvenser, vilka såväl i ekonomiska som andra hänseenden icke läte sig för närvarande överskåda. Vid övervägande av spørsmålet rörande de lämpligaste formerna för det dyrtidstillägg han ämnade föreslå, ävensom i vilken utsträckning detsamma skäligen kunde anses böra utgå, hade departementschefen stannat för att tillstyrka i stort sett enahanda grunder, som de, enligt vilka 1918, respektive 1919 års tillfälliga löneförbättring utgått och utgår till de olika lärarkårer.

Den väg, som departementschefen anvisat för ett tillgodoseende av ifrågavarande lärarkårer, synes utskottet vara den under förhandenvarande förhållanden mest framkomliga. Det av herr Waldén m. fl. i ovanberörda motion nr 421 framställda yrkandet om tillämpning på de i motionen om-

förmälda lärarkårerna av de grunder i fråga om dyrtidstillägg och dyrtidshjälp, som föreslagits beträffande statstjänare i allmänhet, finner utskottet visserligen i och för sig beaktansvärt, men i betraktande av förslagens ekonomiska konsekvenser och det nuvarande statsfinansiella läget som ock med hänsyn till förevarande tjänstemannagrupperns förhållande till vederbörande kommuner icke tillrådligt. Härmed vill dock utskottet icke hava sagt, att Kungl. Maj:ts förslag enligt utskottets förmenande är ägnat att giva en tillfredsställande lösning av frågan. Fastmera anser utskottet fullgiltiga skäl tala för en höjning av de utav Kungl. Maj:t föreslagna beloppen. Då utskottet för statens samtliga befattningshavare tillstyrkt dyrtidstillägg för innevarande år, ägnade att enligt utskottets mening på ett tillfredsställande sätt tillgodose dessa, synes utskottet billigt, att jämväl de lärarkårer, varom i förevarande proposition är tal, i något rikligare mått än vad Kungl. Maj:ts förslag innebär, av staten erhålla dyrtidstillägg såsom bidrag till lindrande av kristidens svårigheter. Vad särskilt angår lärarna vid folk- och småskolorna, finner utskottet en höjning av de utav Kungl. Maj:t föreslagna beloppen så mycket mer motiverad, som dessa lärare i mycket ringa utsträckning av vederbörande kommuner tillerkänts dyrtidstillägg utöver sin kontanta avlöning och i de fall, där så skett, i regel med allt för knappt tillmätta belopp.

Vid överbägande av storleken av den höjning utöver Kungl. Maj:ts förslag, som lämpligen bör förordas, har utskottet ansett, att man med hänsyn till de statsfinansiella förhållandena ej kan sträcka sig längre än att vidtaga en ökning av de utav Kungl. Maj:t i varje särskilt fall ifrågasatta beloppen med 50 procent.

Härmed har utskottet ävenledes i viss utsträckning tillmötesgått de krav, som motionsvis framställts beträffande privatläroverkens lärarpersonal. Att för de vid dessa skolor anställda timlärare och övningslärare förordas en sådan förhöjning, som i ovauberörda motioner ifrågasatts, har utskottet med hänsyn till konsekvenserna och till undvikande av föregripande av en definitiv löneregleryng icke ansett sig kunna göra.

Utskottet har vidare väl uppmärksammat, hurusom ett bifall till utskottets förslag innebär beträffande lärarpersonalerna vid folk- och småskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor ett bibehållande av principen om högre tillägg åt sådana befattningshavare, vilka äro att i viss mån betrakta som familjeförsörjare, än åt andra. Om utskottet också i frågan om dyrtidstillägg och dyrtidshjälp till befattningshavare i statens tjänst ansett denna princip böra uppgivas, innebär dess bibehållande i förevarande fall enligt utskottets mening icke någon motsättning mot vad utskottet beträffande statens tjänsteinnehavare förordat, enär de grunder

på vilka det föreliggande förslaget vilar, äro helt andra än de, som skulle gälla statstjänstemännen.

Vad angår det i herr Mobergers ovanberörda motion framställda yrkandet, finner utskottet sådana skäl vara för detsamma förebragta, att utskottet ansett sig böra i Kungl. Maj:ts förslag vidtaga ändring på sätt i motionen hemställt.

I fråga om den tillfälliga löneförbättring för år 1920, som utskottet i sitt utlåtande nr 146 förordat för privatläroverkens lärarpersonal, har utskottet uttalat sig för att denna löneförbättring bör jämväl under sjukdom utgå till övningslärare med tjänstgöring av den art och omfattning, att den berättigar till tjänstårsberäkning för erhållande av ålderstillägg. Under hänvisning till vad utskottet härutinnan anfört, vill utskottet allenast framhålla, att enahanda bör gälla i fråga om nu förevarande dyrtidsunderstöd.

Kungl. Maj:t har för ifrågavarande ändamål äskat ett förslagsanslag av 9,250,000 kronor. Ett bifall till utskottets förslag om höjning av de utav Kungl. Maj:t i varje särskilt fall ifrågasatta beloppen med 50 procent medför alltså en ökning av anslagssumman med 4,625,000 kronor till 13,875,000 kronor.

Utskottet, som i övrigt icke funnits anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning samt herr Waldéns m. fl. ävensom herrar Alexandersons och Bökelunds ovanberörda motioner samt med bifall till herr Mobergers i ämnet väckta motion, må

anvisa på tilläggsstat för år 1919 ett förslagsanslag av 13,875,000 kronor för beredande beträffande statsunderstödda folkhögskolor under läsåret 1918—1919 samt beträffande övriga i det följande angivna läroanstalter under år 1919 av dyrtidstillägg åt där anställda lärare, att — vad angår statsunderstödda folkhögskolor, efter Kungl. Maj:ts beprövande i varje särskilt fall — utgå enligt följande grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder må befinnas erforderliga:

A. Egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor.

1) Dyrtidstillägget utgår

a) med ett årligt belopp av 900 kronor till den, som vid ingången av år 1919 är anställd i egenskap av ordinarie lärare vid egentlig folkskola, under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder; dock att dyrtidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever;

b) med ett årligt belopp av 600 kronor dels till varje ordinarie lärare vid egentlig folkskola, som icke äger erhålla dyrtidstillägg med det i punkt a) omförmälda belopp, dels ock till extra ordinarie och vikarierande folkskollärare, under förutsättning, vad vikarierande lärare beträffar, att de bestämmelser i fråga om behörighet och minimiavlöning, vilka såsom villkor för statsbidrag äro stadgade beträffande vikarie för på grund av sjukdom tjänstledig ordinarie eller extra ordinarie lärare vid egentlig folkskola, äro uppfyllda;

c) med ett årligt belopp av 600 kronor till den, som vid ingången av år 1919 är anställd i egenskap av biträdande lärare vid folkskola, lärare vid mindre folkskola eller lärare vid småskola, under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder; dock att dyrtidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever, ej heller den, vilken vikarierar för tjänstledig lärare;

d) med ett årligt belopp av 375 kronor till varje biträdande lärare vid folkskola, lärare vid mindre folkskola och lärare vid småskola, som icke äger erhålla dyrtidstillägg med det i punkt c) omförmälda belopp, under förutsättning, vad vikarierande lärare beträffar, att de bestämmelser i fråga om behörighet och minimiavlöning, vilka såsom villkor för statsbidrag äro stadgade beträffande vikarie för på grund av sjukdom tjänstledig biträdande lärare vid folkskola, lärare vid mindre folkskola eller lärare vid småskola, äro uppfyllda.

2) Dyrtidstillägget utgår till befattningshavaren i samma ordning som lönen.

B. Högre folkskolor.

1) Dyrtidstillägget utgår

a) med ett årligt belopp av 900 kronor till den, som vid ingången av år 1919 är i vederbörlig ordning anställd i egenskap av ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folkskola, under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder; dock att dyrtidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever;

b) med ett årligt belopp av 600 kronor dels till varje i vederbörlig ordning anställd ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folkskola, som icke äger erhålla dyrtidstillägg med det i punkt a) omförmälda belopp, dels ock till extra ordinarie och vikarierande lärare vid högre folkskola, under förutsättning att sådan befattningshavare har full tjänstgöring och åtnjuter den minimiavlönning, som är bestämd för utbekommande av statsbidrag till avlönande av vikarie för lärare vid högre folkskola under tjänstledighet på grund av sjukdom.

2) Dyrtidstillägget utgår till befattningshavaren i samma ordning som lönen.

C. Kommunala mellanskolor.

1) Dyrtidstillägget utgår

a) med ett årligt belopp av 900 kronor till den, som vid ingången av år 1919 är i vederbörlig ordning anställd i egenskap av ordinarie lärare vid kommunal mellanskola, under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder; dock att dyrtidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever;

b) med ett årligt belopp av 600 kronor dels till varje i vederbörlig ordning anställd ordinarie lärare

vid kommunal mellanskola, som icke äger erhålla dyrtidstillägg med det i punkt a) omförmälda belopp, dels ock till extra ordinarie och vikarierande ämneslärare vid kommunal mellanskola, under förutsättning att sådan befattningshavare har full tjänstgöring.

2) Dyrtidstillägget utgår till befattningshavaren i samma ordning som lönen.

D. Vissa småskoleseminarier.

Dyrtidstillägget utgår åt lärare vid de av landsting och av städer, som icke deltaga i landsting, underhållna småskoleseminarierna enligt samma grunder, som kunna bliva stadgade i fråga om dyrtidstillägg åt lärare vid egentliga folkskolor och småskolor, därvid lärare vid småskoleseminarium, som äger behörighet till folkskolläraryrke, skall likställas med folkskollärare och lärare med behörighet till folkskolläraryrke skall likställas med lärare vid småskola.

E. Privatläroverk.

1) Delaktighet i dyrtidstillägget tillkommer den, som under år 1919 eller någon del av nämnda år är anställd i egenskap av föreståndare, ämneslärare med full tjänstgöring, timlärare eller övningslärare vid sådan enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola eller enskilt lärarinneseminarium, som åtnjuter understöd från det i riksstaten uppförda gemensamma reservationsanslaget till privatläroverk.

2) Dyrtidstillägget utgår med följande belopp utöver föreskriven minimiavlöning eller, där föreskrift om minimiavlöning saknas, utöver den avlöning, som för motsvarande tjänstgöring i medeltal utgått under åren 1913—1915:

a) till föreståndare, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 750 kronor för år;

b) till ämneslärare med full tjänstgöring, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola,

högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 750 kronor för år;

c) till manlig timlärare vid enskild mellanskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 22 kronor 50 för veckotimme, dock beträffande lärare vid högre goss- eller samskola endast för det antal veckotimmar, som för vederbörande läroanstalt tagits i beräkning vid bestämmande av det särskilda understödet för anlitande i större omfattning av manliga lärarkrafter;

d) till manlig timlärare vid högre flickskola med 15 kronor för veckotimme;

e) till kvinnlig timlärare vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 15 kronor för veckotimme;

f) till övningslärare, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 15 kronor för veckotimme.

F. Folkhögskolor.

1) Dyrtdistillägget utgår

a) med högst 1,050 kronor för vinterkurs och högst 450 kronor för sommarkurs till varje ordinarie lärare;

b) med högst 675 kronor för vinterkurs och högst 375 kronor för sommarkurs till varje icke ordinarie, manlig och kvinnlig, ämneslärare, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan;

c) med högst 525 kronor för vinterkurs och högst 375 kronor för sommarkurs till varje annan manlig och kvinnlig lärare, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan och vilken icke äger erhålla dyrtdistillägg enligt de i punkterna a) och b) angivna grunder.

Stockholm den 26 maj 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, C. J. G. Swartz, O. M. Strömberg, H. F. Lamm, G. M. H. Ekelund, A. C. Lindblad, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, J. L. Widell, C. A. Stålberg* och *R. G. H. von Koch* samt
från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *J. Olofsson, N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *J. Jönsson* i Revinge, *S. Bengtsson* i Norup, *P. A. Hansson* i Stockholm, *J. Erlansson, K. E. W. Söderhielm* och *J. Nilsson* i Malmö.
